

Bezoekadres

Maria Theresialaan 99
6043 CX Roermond

Postadres

Postbus 2207
6040 CC Roermond

IBAN: NL10NWAB0636750906
KvK: 67682065

088 88 90 100
info@waterschaplimburg.nl
www.waterschaplimburg.nl

Aan de fracties uit het Algemeen Bestuur

datum 17 april 2023
uw kenmerk
zaaknr. 2023-Z6979
documentnr. WLDOC-1037746042-6335
onderwerp eindverslag en advies verkenner

Beste fractieleden,

Om te komen tot een nieuw dagelijks bestuur van Waterschap Limburg heb ik op 7 april jl. met alle fracties uit het algemeen bestuur verkennende gesprekken gevoerd. Op basis van deze gesprekken heb ik mijn eindverslag en advies geformuleerd, dat u bijgaand aantreft.

Ik dank u voor het in mij gestelde vertrouwen en wens u veel succes en wijsheid toe in het verdere proces om te komen tot een nieuw dagelijks bestuur.

Met vriendelijke groeten,

Pieter Meekels

1. Verkiezingsuitslag, opdracht en werkwijze

Op 15 maart 2023 waren de Waterschapsverkiezingen met de volgende uitslag:

- Waterbelang Parkstad	2 zetels
- Water Natuurlijk	3 zetels
- Waterbelang Westelijke Mijnstreek	1 zetel
- Waterbelang Midden-Limburg	1 zetel
- VVD	2 zetels
- Waterbelang Heuvelland	1 zetel
- Lokaal Limburg	3 zetels
- Waterbelang Venlo	1 zetel
- Waterbelang Land van Weert en Leudal	1 zetel
- Waterbelang Maastricht	1 zetel
- Waterbelang Venray en Maasduinen	1 zetel
- Waterbelang Horst-Helden-Beesel	1 zetel
- 50PLUS	1 zetel
- Belang van Nederland	0 zetels
- Partij voor de Dieren	2 zetels
- Partij voor Water Veiligheid	0 zetels
- BBB	4 zetels
- AWP voor water, klimaat en natuur	1 zetel

Geborgde zetels:

- Vereniging van Bos- en Natuureigenaren	2 zetels
- Limburgse Land- en Tuinbouwbond	2 zetels

Totaal 30 zetels

Inmiddels heeft een groot aantal partijen aangegeven dat zij overeenkomstig artikel 6, lid 5 van het Reglement van orde voor de vergaderingen van het Algemeen Bestuur zullen samenwerken als één fractie t.w.:

- Waterbelang	10 zetels
- Water Natuurlijk en vereniging Bos- en natuureigenaren	5 zetels
- Lokaal Limburg/VVD/50PLUS	6 zetels
- BBB en Limburgse Land- en Tuinbouwbond	6 zetels

Tijdens een oriënterende bijeenkomst op 1 april j.l. heeft de meerderheid van de partijen verzocht aan Waterbelang om het voortouw te nemen in de voordracht van een externe verkenner en in het verkenningsproces. Naast een aantal aandachtspunten is aan de verkenner de volgende opdracht meegegeven:

- Zoektocht naar een stabiel en deskundig bestuur, waarbij gekeken wordt welke combinaties in het bestuur mogelijk zijn.

- b) Ophalen bij iedere partij wat de 3 tot 5 belangrijkste punten zijn voor de komende bestuursperiode.
- c) Bij de partijen ophalen welke breekpunten verdere samenwerking in de weg staan.

Ik heb het verzoek om de rol van verkenner te vervullen in dank aanvaard. Het proces zou in elk geval bestaan uit minimaal één gespreksronde tussen mij en alle partijen op 7 april 2023. De fracties werden uitgenodigd in volgorde van grootte. Elke partij ontving een beknopt verslag van het vertrouwelijk gesprek met de mogelijkheid om dit te corrigeren of aan te vullen. Inmiddels heeft iedereen hierop gereageerd en kan worden gesproken over definitieve vertrouwelijke gespreksverslagen.

De gesprekken zijn gevoerd op basis van een zestal onderdelen t.w.:

- **Inhoudelijke punten.** Welke 3 tot 5 punten zijn voor uw partij de komende bestuursperiode van groot belang? Wat zou er echt centraal moeten staan in 2023-2027?
- **Breekpunten.** Kunt u (mogelijke) breekpunten benoemen, die samenwerking met een of meerdere partijen in de weg kan staan?
- **Samenstelling DB.** Wij vernemen graag van u wat u onder een stabiel en deskundig dagelijks bestuur verstaat. Wilt u meedoen in een te vormen DB? Hoe ziet een mogelijke samenstelling en omvang van het DB er uit (binnen 3 fte).
- **Commissiestelsel en vergadertijdstippen.** Momenteel zijn er twee commissies (Waterkeringen & Bestuur en Organisatie en Watersysteem, Zuiveren en Waterketen) die gelijktijdig vergaderen op woensdag van 15.00 – 17.00 uur. De AB-vergadering vindt nu plaats op woensdagmiddag vanaf 15.00 uur. We halen graag wensen op over de vergaderstructuur, de invulling en bezetting van de commissie en het vergadertijdstip. Wilt u de komende bestuursperiode ook weer werken met burgercommissieleden?
- **Vragen inzake het overdrachtsdocument.** Deze vragen worden voorgelegd aan de directie en schriftelijk door de directie beantwoord.
- **Overigen.** Onderwerpen die u nog graag onder de aandacht wilt brengen.

2. Enkele algemene reflecties

Voordat ik in zal gaan op de inhoud op hoofdlijnen en overwegingen bij het vormen van een coalitie, wil ik graag een aantal meer algemene reflecties vermelden, die te maken hebben met de grote uitdagingen van het Waterschap Limburg.

Groot aantal uitdagingen:

In het overdrachtsdocument wordt een bloemlezing gegeven van de talloze uitdagingen die het Waterschap Limburg en het Waterschapsbedrijf Limburg hebben. Een kleine opsomming:

- Basis op orde, met name voldoende geld voor kapitaalintensieve assets die onderhoud en vervanging vragen. Het opstellen van een strategisch assetmanagementplan en bijbehorend investeringsprogramma.

- Programma Water in Balans, richt zich op 220 knelpunten mbt wateroverlast in stedelijk en landelijk gebied.
- Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg richt zich op het meer rekening houden met de waterhuishouding bij de inrichting van de ruimtelijke ordening.
- Waterrobuust Limburg, gelieerd aan het programma WRL.
- Hoogwaterbeschermingsprogramma WL, waarbij 54 kilometer dijken op orde moeten worden gebracht.
- Maas 2050, waarbij voor 2050 121 kilometer dijk aan de Maas versterkt moet zijn.
- Meerjarenprogramma Verbetermaatregelen Crisismanagement tbv het verbeteren van het gezamenlijk beheersen van crises.
- Voldoen aan de Europese normen voor waterkwaliteit van de oppervlaktewateren in 2027.
- Vernieuwingslag ten aanzien van de nota Samen Duurzaam.
- Krachten bundelen in één organisatie middels samenvoegen van WL en WBL.

Voor deze uitdagingen zijn verschillende overheden verantwoordelijk en dat vergt mijns inziens een integrale overheidsaanpak. Dat betekent dat partijen, zoals Waterschap, provincie, gemeenten, Rijkswaterstaat etc. gezamenlijk de intentie moeten uitspreken om deze uitdagingen integraal op te pakken en daarvoor ook middelen (geld en uitvoeringscapaciteit) beschikbaar moeten stellen. Daarbij moet ook het thema innovatie een plaats krijgen. Nieuwe (technische) ontwikkelingen moeten hierbij worden betrokken. Een convenant met de Brightlands Campussen ligt mijns inziens voor de hand.

Consequenties voor de werkwijze binnen het Waterschap:

Hiervoor wordt gewag gemaakt van de noodzaak van een integrale overheidsaanpak. En dat heeft natuurlijk ook gevolgen voor het Waterschap. Immers als je als gesprekspartner van andere overheidspartners moet functioneren, zul je ook de integrale verantwoordelijkheid van de bestuurders en ambtenaren goed moet regelen. Daarbij gaat het om het verbinden van inhoud en middelen, maar ook over het voorkomen van knelpunten in de verdeling van lijn- en projectverantwoordelijkheid. Een en ander zou bij de verdere organisatieontwikkeling nadrukkelijk moeten worden betrokken.

Financiële gevolgen:

De vele uitdagingen, het onderhoud en vervanging van de kapitaalintensieve assets, de stijgende energielasten, de toenemende personeelskosten etc. zet de financiën van het Waterschap Limburg onder grote druk. Parallel aan een integrale overheidsaanpak, een proces van innovatie en het inventariseren van achterstallig onderhoud, dient nagedacht te worden over een samenhangende aanpak van de waterschapsfinanciën. De basis op orde, geld voor nieuwe investeringen voor de vele opgaven, gevolgen voor de tarieven, die de ingezetenen en eigenaren moeten gaan betalen, woonlastenproblematiek in relatie tot gemeenten etc. Een heel complex gebeuren, want de winkel moet open blijven! Ik adviseer daar in eerste aanleg een aanpak op voor te bereiden.

Evenwicht ecologie versus economie:

Ik stel vast dat er vanuit de inhoud diverse partijen tegenover elkaar staan, maar ook tegelijkertijd de bereidheid hebben uitgesproken om met elkaar samen te werken. Het zal duidelijk zijn dat hiervoor evenwicht gezocht moet worden met betrekking tot deze standpunten. De ecologische en natuurwaarden vereisen een indringende aanpak, die niet mag leiden tot een grote verstoring van het economisch perspectief van agrariërs, bedrijven etc. Ik adviseer om tijdens het vervolg-proces te bezien hoe vanuit de kerntaken van het Waterschap dit evenwicht kan worden gerealiseerd.

Communicatie-participatie:

Alle partijen vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven etc. goed worden meegenomen en vooraf in positie worden gebracht om mee te denken over oplossingen, effecten en maatregelen bij al die opgaven van het Waterschap Limburg. Ook is duidelijk geworden dat de communicatie vanuit het perspectief van de inwoner dient plaats te vinden en niet vanuit het Waterschap sec. Ik adviseer om samenhangende communicatie vanuit de verschillende opdrachtgevers na te streven.

Rekenkameronderzoek:

Veel partijen hebben opmerkingen gemaakt over eventuele ondersteuning tijdens hun werkzaamheden. Blijkbaar is er behoefte om hierover van gedachten te wisselen. Daarnaast heb ik begrepen dat de rekenkamer een onderzoek doet naar de bestuursondersteuning. Ik adviseer de discussie met betrekking tot de toekomstige fractie- en bestuursondersteuning te voeren op basis van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek.

3.De gesprekken

De gesprekken zijn allemaal te kwalificeren als prettige gesprekken. Na een kort voorstelrondje werd met veel enthousiasme de zes onderdelen doorlopen. Allemaal gebaseerd op de eigen achtergronden, maar ook vanuit het besef dat de opgaven zo groot zijn dat een brede samenwerking absoluut noodzakelijk is.

Voorafgaande of tijdens de gesprekken zijn door de partijen allerlei stukken aangereikt, zoals:

- Brief van professor Korsten en andere auteurs d.d. 6 augustus 2021 met als onderwerp systeemverantwoordelijkheid voor het stroomgebied van de Maas: een integraler perspectief
- Het programma van AWP Limburg
- Het manifest van Lokaal Limburg, VVD en 50PLUS
- Het Reglement van orde voor de vergaderingen van het algemeen bestuur 2019
- Verordening voor de commissies van advies aan het dagelijks bestuur 2019
- Huidige vergaderstructuur bij Waterschap Limburg plus vergaderschema
- Inbreng van Water Natuurlijk, LV50, Partij voor de Dieren, ongebouwd.

- Verordening van het Europees Parlement m.b.t. voorvallen in de burgerluchtvaart – melden, onderzoeken en opvolgen
- Mail m.b.t. samenwerken als een fractie van BBB en ongebouwd.
- Brief van WML d.d. 11 april jl.
- Brief van Nederlandse Jagers Vereniging d.d. 16 maart jl.
- Verklaring van Roermond van 2009
- Uittreksel van standpunt Unie van Waterschappen over formatie Waterschappen.

Enkele uitzoekpunten, die tijdens de gesprekken zijn ingebracht zijn onder meer:

- de stand van zaken besluitvorming TK en EK m.b.t. mogelijke fte-uitbreiding van het DB (van 3 naar 4 fte)
- de actuele status van de verklaring van Roermond
- de stand van zaken m.b.t. de toekomstige aanpassing belastingstelsel Waterschappen.

Ik adviseer kennis te nemen van de diverse relevante documenten en te bezien op welke wijze deze bij het verdere coalitie-proces al dan niet kunnen worden betrokken.

4. Inhoudelijke punten

In feite zijn de inhoudelijke punten in een drietal groepen in te delen t.w.: Voortzetting bestaand beleid (zie overdrachtsdocument), aandacht voor natuur, milieu en duurzaamheid en als nieuw beleidspunt de normering van wateroverlast. Dit alles op basis van samenhang met andere (overheids)partijen, meer inzicht in de financiële consequenties en diverse accenten ten aanzien van de belastingheffing van de verschillende groepen. Tijdens het verdere coalitie-proces zal hierop een nadere verdieping moeten plaatsvinden.

5. Breekpunten

In algemene zin is er geen sprake van breekpunten bij de diverse fracties. Meer in het bijzonder zetten partijen accenten op hun speerpunten, die dan in het verdere proces een plaats moeten krijgen.

6. Samenstelling DB

Er dient sprake te zijn van een stabiel en deskundig DB, dat een afspiegeling is van een brede coalitie. Nagenoeg alle fracties willen graag een rol vervullen in het DB en dus onderdeel uitmaken van een coalitie. Over het aantal DB-leden verschillen de opvattingen, variërend van een klein compact DB van 4 DB-leden tot 5-6 personen binnen de formatie van 3 fte. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe de Minister van BZK aankijkt tegen het verzoek van de Unie van Waterschappen om de formatie van het DB van de Waterschappen te verhogen naar 4 fte. In het verdere coalitie-proces kunnen ontwikkelingen in deze worden meegenomen in de afwegingen om te komen tot een stabiel bestuur.

Ik adviseer om te streven naar een DB bestaande uit minimaal 4 personen en maximaal 5 personen. Over de verdeling van het aantal fte moeten nadere afspraken worden gemaakt.

7. Commissiestelstel en vergadertijden

Het commissiestelsel wordt in zijn algemeenheid omarmd. Echter de standpunten verschillen ten aanzien van de vergadertijdstippen, het aantal burgercommissieleden, het voorzitterschap, de omvang van de commissies, of de burgercommissieleden wel of niet op de kieslijst hebben gestaan etc. Er zou meer aandacht gegeven kunnen worden aan een evenwichtige verdeling van portefeuilles tussen de twee commissies en een koppeling tussen de portefeuillevindeling van de DB-leden en de commissies. Deze aspecten dienen in het vervolg-proces te worden besproken.

8. Overdrachtsdocument

Er zijn geen vragen gesteld over het overdrachtsdocument. Men vindt het document met alle bijlagen erg omvangrijk. Een partij constateert dat in het document geen aandacht is voor efficiencymogelijkheden van de directie als gevolg van samengaan van WL en WBL. Ook is nog een suggestie gegeven over opleidingsmogelijkheden voor moeilijk verkrijgbare functionarissen.

9. Overigen

Bij het onderdeel overige punten zijn enkele opmerkingen gemaakt, zoals:

- Aanpassing belastingstelsel voor de Waterschappen, die kan leiden tot verschuiving van lasten binnen de categorieën
- Verzoek om de stemming voor DB-leden schriftelijk en geheim te laten plaatsvinden en dit op voorhand te organiseren en te communiceren met de dijkgraaf. Volgens het RvO heeft de voorzitter de mogelijkheid om bij acclamatie te laten stemmen. Advies is om e.e.a. onder de aandacht te brengen van de voorzitter.
- Proces-voorstel voor het vervolg-proces van coalitievorming vooraf aan de fracties toe laten komen voor een eventuele reactie.

Ik adviseer deze punten waar nodig te betrekken bij het vervolg-proces.

10. Advies

Alle partijen hebben aangegeven dat er sprake is van een grote bereidheid om samen te werken. Uiteraard zullen in het vervolgtraject een aantal inhoudelijke punten verdiept moeten worden, maar de bereidheid om de schouders te zetten onder de vele uitdagingen, overheerst.

Inmiddels zijn er een viertal fracties ontstaan met een totaal zetelaantal van 27. Het ligt mijns inziens voor de hand om deze partijen de gelegenheid te geven om verder te praten over de inhoud van de uitdagingen en een stabiel en deskundig bestuur etc. Tijdens het gesprek met de Partij voor de Dieren hebben zij aangegeven te willen samenwerken met Water Natuurlijk, omdat zij programmatisch dicht bij hun staan. In het bijzonder zal extra aandacht geschonken moeten worden aan de inhoudelijke verschillen tussen enerzijds de fractie Water Natuurlijk en de fractie BBB/ongebouwd anderzijds.

Alles overwegende adviseer ik u om Waterbelang de opdracht te verstrekken om voor het vervolg een proces-voorstel op te stellen en hierbij de bevindingen van de verkenner te betrekken. De overige fracties zullen de gelegenheid moeten krijgen om op dat proces-voorstel te reageren, zodat voldoende draagvlak wordt gecreëerd voor dit proces.

Buchten, 17 april 2023

Pieter Meekels